

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2007 vp

Hallituksen esitys laeiksi opintotukilain sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi opintotukilain sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta (HE 64/2007 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

- lakialoite LA 77/2007 vp laiksi opintotukilain muuttamisesta — Tarja Tallqvist /kd ym., joka on lähetetty valiokuntaan 9.10.2007
- lakialoite LA 107/2007 vp laiksi opintotukilain 11 §:n muuttamisesta — Jutta Urpilainen /sd, joka on lähetetty valiokuntaan 25.10.2007
- lakialoite LA 108/2007 vp Laki opintotukilain 20 §:n muuttamisesta — Satu Taiveaho /sd ym., joka on lähetetty valiokuntaan 24.10.2007.

Asiantuntijat

- Valiokunnassa ovat olleet kuultavina
- neuvotteleva virkamies Leena Koskinen, opetusministeriö
  - lakimies Piritta Väinölä, Kansaneläkelaitos
  - sosiaalipoliittinen vastaava Emmi Anoschin, Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijajyhdistysten Liitto - SAMOK ry
  - sosiaalipoliittinen sihteeri Johanna Nuorteva, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
  - puheenjohtaja Kati Kokkonen, Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto SAKKI ry
  - puheenjohtaja Antti Melander, Suomen Lukiolaisten Liitto ry
  - puheenjohtaja Karo Kautonen, Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry.

- Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
- sosiaali- ja terveysministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annettua lakia. Opintorahan kuukausimääriä korotettaisiin 15 prosentilla ja kuitenkin vähintään

16 eurolla. Opintotukeen vaikuttavia opiskelijan omia tulorajoja korotettaisiin 30 prosentilla. Lisäksi esityksessä ehdotetaan korotettavaksi 80 eurolla muussa kuin korkeakoulussa opiskele-

valle 18 vuotta täyttäneelle opiskelijalle myönnettävän opintolainan valtiontakauksen määrää.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi samanaikaisesti sen kanssa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2008 alussa.

Opintorahan määrää ja valtiontakauksen suuruutta koskevia uusia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vasta 1 päivästä elokuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää hallituksen esitystä erittäin tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Hallituksen esittämät toimenpiteet toteuttavat hallitusohjelman kirjauksia opintotuen kehittämisestä nykyrakenteen pohjalta siten, että opintotuki turvaa päätoimisen opiskelun aikaista toimeentuloa, edistää tehokasta opiskelua ja tutkinnon suorittamista tavoiteajassa. Valiokunta on erittäin tyytyväinen, että hallitus ehdottaa opintorahan määrää korotettavaksi 15 prosentilla ja vähintään 16 eurolla. Hallitusohjelman edellyttämä opintorahan tasokorotus kohdennetaan mahdollisimman tasapuolisesti eri opiskelijaryhmille. Opiskelijan omia tulorajoja ehdotetaan korotettavaksi 30 prosentilla vuoden 2008 alusta lukien. Näin vapaan vuositulon raja nousee 11 850 euroon. Valiokunta pitää tärkeinä myös muutoksia työharjoittelun vaikutuksista opintotukeen ja koulumatkatukietuuksiin tehtäviä muutoksia.

Hallitusohjelman mukaan sosiaaliturvauudistuksen tavoitteena on työn kannustavuuden parantaminen, köyhyyden vähentäminen ja riittä-

vän perusturvan tason turvaaminen kaikissa elämän tilanteissa. Sosiaaliturvakomitea tarkastelee syyperusteisen sosiaaliturvan ohella myös opiskeluajan toimeentuloturva. Valiokunta pitää välttämättömänä, että opiskelijoiden toimeentuloturvan kehittämistarpeet otetaan vahvasti huomioon sosiaaliturvakomitean työskentelyssä.

Valiokunta toteaa, että eri elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden opintotuessa olevia epäkohtia tulee edelleenkin korjata ja järjestelmää kehittää hallitusohjelman mukaisesti.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että lakialoitteet LA 77/2007 vp, LA 107/2007 vp ja LA 108/2007 vp hylätään.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Raija Vahasalo /kok	Lauri Oinonen /kesk (osittain)
vpj.	Tuomo Hänninen /kesk	Tuula Peltonen /sd
jäs.	Claes Andersson /vas	Tuomo Puumala /kesk
	Merikukka Forsius /vihr	Leena Rauhala /kd
	Timo Heinonen /kok	Tommy Tabermann /sd
	Anneli Kiljunen /sd	Jutta Urpilainen /sd
	Sanna Lauslahti /kok	Mirja Vehkaperä /kesk
	Jukka Mäkelä /kok	Henna Virkkunen /kok (osittain).
	Mikaela Nylander /r	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

VASTALAUSE

Perustelut

Vastuullinen väestöpolitiikka edellyttää tarttumista niihin syihin, jotka heikentävät opiskelijoiden mahdollisuuksia lasten hankintaan. Tämän vuoksi esitän opintotukeen elatusvelvollisille opiskelijoille lapsikorotusta.

Valiokunta mietinnössään viittaa lakiin edelleen jääviin puutteisiin, mutta ei kuitenkaan esitä hallituksen esitykseen muutoksia. Opintotuen määrään ei nykyisin eikä hallituksen esityksen mukaan vaikuta se, onko opiskelijalla huollettavia lapsia. Lähtökohtana on ollut, että perheellistymisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat perhepoliittisten tukien kautta hoidettaviksi ja opintotuen tehtävänä on yksilön kouluttautumisen tukeminen. Kuitenkin esimerkiksi työttömyyspäivärahassa otetaan huomioon elatusvelvollisuus, vaikka kyseessä ei ole perhepoliittinen tuki. Tästä periaatteesta tulisi väestöpoliittisista syistä joustaa myös opiskelijoiden kohdalla ja tukea perheellisiä opiskelijoita korottamalla opintorahaa heidän osaltaan 50 eurolla hallituksen esitystä enemmän.

19—34-vuotiaista opiskelijanaisista noin 8 %:lla on lapsia, eli elatusvelvollisia opiskelijanaisia on karkeasti arvioiden 13 000. Elatusvelvollisista miesopiskelijoista ei ole lukua, mutta voidaan arvioida, että 5 %:lla on lapsia. Opintotukea saavista miehistä elatusvelvollisia on noin 6 000. Tukikuukausia käytetään vuodessa kymmenkunta. Jos 20 000 opiskelijavanhempaa saisi opintotukeensa 50 euron lapsikorotuksen, kustannukset olisivat vuositasolla noin 10 miljoonaa euroa.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2007

Leena Rauhala /kd

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina paitsi 1. lakiehdotuksen 11 § ja voimaantulosäännös muutettuina.

Vastalauseen muutosehdotukset

11 §

Opintorahan määrä

Jollei 3 tai 4 momentista taikka 17, 19 tai 20—22 §:stä muuta johdu, opintorahan määrä kuukaudessa on:

(1—3 kohta kuten SiVM)

4) avioliitossa olevalle (*poist.*) opiskelijalle korkeakoulussa 298 euroa ja muussa oppilaitoksessa 246 euroa;

5) *elatusvelvolliselle opiskelijalle korkeakoulussa 348 euroa ja muussa oppilaitoksessa 296 euroa.* (uusi)

(2—5 mom. kuten SiVM)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

(2. ja 3. mom. kuten SiVM)